

Abstrakt:

Součástí odboje proti nacistickému Německu byly i partyzánské jednotky operující v Protektorátu Čechy a Morava. Vznikaly v horských a zalesněných oblastech – výhodný terén nabízelo zejména moravsko-slovenské pomezí, Moravskoslezské Beskydy a Valašsko. První partyzánské skupiny se zde zformovaly již na jaře 1942, ale k zásadnímu odbojovému působení došlo až po přechodu partyzánského oddílu vedeného Jánem Ušiakem a Dajanem Bajanovičem Murzinem ze Slovenska na Moravu a vytvoření 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky.

Diplomová práce se zabývá působením partyzánských skupin operujících na Valašsku v období 2. světové války. Primárně se zaměřuje právě na oddíly, které byly součástí 1. československé partyzánské brigády Jana Žižky, protože bude zasazena především do závěrečného období války, tedy let 1944-1945. Cílem práce je analýza života v partyzánských oddílech a problémů, se kterými se museli partyzáni během své odbojové činnosti potýkat. Ve vybraných případech budou reflektováni i nejbližší podporovatelé partyzánů. Většina odborné literatury s tematikou partyzánského hnutí se soustřeďuje hlavně na popis jednotlivých bojových, diverzních a sabotážních akcí nebo jiné výrazné momenty v činnosti partyzánských skupin. Proto se bude diplomová práce orientovat především na méně zjevné aspekty tohoto fenoménu, jako jsou vztahy mezi partyzány, zajišťování potravin, ošacení či lékařské péče. Na rozdíl od partyzánských jednotek operujících v zahraničí, například na Německem okupovaných částech Sovětského svazu, nevytvořila 1. československá partyzánská brigáda Jana Žižky trvalý lesní tábor, který by mohla používat jako bezpečnou základnu. Partyzáni na Moravě tak byli mnohem více odkázáni na pomoc civilního obyvatelstva než jejich zahraniční „kolegové“, s čímž se pojila i do určité míry odlišná organizace působení brigády. Prameny o partyzánském hnutí v Protektorátu jsou poměrně bohaté, jedná se zejména o popisy bojové činnosti partyzánských oddílů nebo jednotlivců, které měly sloužit k pozdějšímu uznání zapojení do odbojové činnosti ze strany československých úřadů. Proto se v těchto materiálech často objevují záměrně nadsazené nebo zkreslené údaje o počtu zneškodněných nepřátel a získaného materiálu. Většina podobných dokumentů byla vytvořena až po skončení války. Písemností, které by vznikly přímo během aktivního působení partyzánských jednotek, je podstatně méně. V práci tak budou využívány i vzpomínky a svědectví přímých účastníků partyzánského hnutí.